

UITSLUITEND PER E-MAIL

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer drs. J.H. Smits

Onze referentie
2017-00047189/HMAHA

Den Haag
17 november 2017

Betreft

Consultatie Besluit implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie

Geachte heer Smits,

In deze brief reageert het Verbond van Verzekeraars op de consultatie van het Besluit implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie (Insurance Distribution Directive, verder: BGfo IDD). Het voorgaande in verband met de Richtlijn verzekeringsdistributie (2016 97/EU). Wij attenderen u tevens op onze reactie op de consultatie van de Wet implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie d.d. 31 januari 2017. In de bijlage lichten wij enkele punten uit deze brief nader toe en geven wij artikelsgewijze commentaar op het BGfo IDD.

Reactie op het BGfo IDD

Algemene adviezen

In verband met de inhoud en het (late) Europese besluitvormingsproces hebben wij de volgende adviezen:

1. *Minimaliseer impact op de markt:* zoals bekend bepleiten wij om de impact van de implementatie op marktpartijen te minimaliseren door zoveel mogelijk te verwijzen naar de reeds bestaande Nederlandse wet- en regelgeving (en marktinitiatieven) ten aanzien van vakbekwaamheid, het Product Approval en Review Proces (PARP) en de Verzekeringskaart. In onze visie kan dit zonder afbreuk te doen aan doelstellingen van de IDD. Op deze belangrijke normen heeft Nederland ten opzichte van andere Europese landen een samenhangend geheel aan wet- en regelgeving waarmee reeds wordt voldaan aan de doelstellingen (markwerking, consumentenbescherming, etc.) die de Europese wetgever wil bewerkstelligen.
2. *Implementatietermijn voor de markt is te kort:* het late besluitvormingsproces in Brussel met betrekking tot de gedelegeerde bepalingen heeft als gevolg dat de tijd voor de markt om de IDD te implementeren zeer kort is. Inmiddels herkent en erkent het Europees Parlement dat het gaat knellen. Het Europees Parlement bepleit een uitstel van zes maanden. Dit impliceert dat als de

Informatie: dhr. H.A. Mahadew

Doorkiesnummer 0703338666 E-mail h.mahadew@verzekeraars.nl

Bordewijklaan 2, 2591 XR Den Haag, Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, Internet www.verzekeraars.nl

Europese Raad en de Europese Commissie akkoord gaan, de inwerkingtredingsdatum kan verschuiven (naar mogelijk oktober 2018). Wij adviseren om hier rekening mee te houden en verzoeken u om marktpartijen zo spoedig mogelijk uitsluitel te geven.

3. *Structuur c.q. dynamische verwijzing*: Europa heeft een lappendeken afgeleverd met een Richtlijn, verordeningen met rechtstreekse werking, een technische format en mogelijk ook nog Q&A's. Wij realiseren ons dat dat nu eenmaal het regelgevend kader is in het Brusselse. Wij stellen vast dat als gevolg hiervan in het BGfo IDD op diverse plaatsen directe verwijzingen worden opgenomen naar de Richtlijn verzekeringsdistributie. Waar wij nadrukkelijk aandacht voor vragen is om alle relevante regelgeving daadwerkelijk over te nemen respectievelijk een complete verwijzing op te nemen in de Wft en/of de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten, ministeriële regelingen en beleidsregels van de toezichthouders. Het is onze stellige overtuiging dat alleen op deze wijze de nieuwe Europese regelgeving op adequate wijze door de markt kan worden opgenomen. Het risico is dat anders een onoverzichtelijke, van verwijzing op verwijzing stapelende regelgeving, ontstaat waardoor men door de bomen het bos niet meer ziet. Wij hopen van harte dat ons advies hier kan worden overgenomen en bieden onze hulp aan om dit te realiseren.

Inhoudelijke opmerkingen

Wij willen graag de volgende punten meegeven en verwijzen naar de bijlage met artikelsgewijze commentaar op het BGfo IDD:

4. *Vakbekwaamheid*: In Nederland hebben wij de vakbekwaamheid al goed geregeld. In artikel 6 BGfo wordt verwezen naar de bijlage bij de Richtlijn verzekeringsdistributie voor wat betreft de vakbekwaamheidseisen voor feitelijk leidinggevend. Er is derhalve geen sprake van een diplomaplicht voor feitelijk leidinggevend. Wij adviseren om dit te verduidelijken in de Nota van toelichting.
Tevens herhalen wij ons standpunt met betrekking tot leidinggevend bij volmacht en Robo-advice. De IDD biedt de kans om dit nu goed te regelen. In de bijlage lichten wij dit nader toe.
5. *Productontwikkelingsproces (PARP)*: Gelet op het lange Europese wetgevingstraject zijn er (helaas) inconsistenties geslopen in de tekst van IDD en de gedelegeerde bepalingen (die nog niet formeel zijn aangenomen). Wij adviseren om het voor Nederland goed te regelen, zodat de markt geen last heeft van dergelijke inconsistenties. In Nederland hebben wij het PARP proces immers al goed geregeld en aansluiting hierbij lijkt dan ook logisch. Wij vinden dat met betrekking tot het PARP proces de huidige lijn keten-beheersing (als ook verwoord in de AFM brief van 29 januari 2013, kenmerk: TGFO-MDe-13031161) gewoon kan worden gecontinueerd. Brussel heeft hiertoe in de verordening ruimte gelaten voor lidstaten. Zo is onder andere aangegeven '*However, the monitoring and any remedial action should be in conformity with the rules of the applicable national law governing the relationship between manufacturers and distributors*'. Wij adviseren om op dit punt, ondanks dat er sprake is van een verordening met rechtstreekse werking, in het BGfo een verduidelijking op te nemen. Het nu goed vastleggen in het BGfo heeft onze voorkeur ten opzichte van bijvoorbeeld Q&A's door de AFM.
Wij adviseren tevens om in het artikel en de Nota van toelichting te verduidelijken dat de informatie die de aanbieder aan de distributeur dient te verstrekken niet het productontwikkelingsproces zelf is. Het productontwikkelingsproces is immers van de aanbieder (of productontwikkelaar).
6. *Actieve provisietransparantie bij schadeverzekeringen*: Het Verbond onderschrijft het pleidooi van de AFM om actieve transparantie bij schadeverzekeringen in te voeren, zodat de hoogte van de provisiekosten voor alle klanten zichtbaar wordt. Een provisieverbod op schadeverzekeringen

ligt, zoals Verbondsvoorzitter David Knibbe in november 2016 al heeft gezegd, niet bij het Verbond op tafel. Het Verbond is het dus met de AFM eens en vindt dat de klant bij schadeverzekeringen actief moet worden geïnformeerd over de hoogte van de provisie in euro's. Dat zou voor zowel particuliere als zakelijke klanten moeten gelden. Anno 2017 is het niet houdbaar dat verzekeraars niet transparant zijn over de provisies die zij betalen aan adviseurs. De indruk van het Verbond is dat de provisies voor het overgrote deel ook goed zijn uit te leggen aan klanten, omdat daar herkenbare dienstverlening tegenover staat. Het Verbond heeft dit al in 2013 uitgedragen. Bij de nadere uitwerking van actieve transparantie dient er aandacht te zijn voor implementatie-aspecten zoals de reikwijdte, de termijn (fasering van de invoering) en het gelijk speelveld. Het Verbond denkt met alle stakeholders graag mee over de vormgeving van actieve transparantie.

7. *Innovatie*: De IDD is op delen een voorbeeld van niet techniek neutrale regelgeving. Zo worden er nog *paper requirements* gesteld (zie bijvoorbeeld artikel 20, lid 5). Het Verbond vindt het belangrijk dat er bij de implementatie aandacht is voor innovatie. In dit kader adviseren wij dat zowel ten aanzien van de verzekeringspolis als alle andere precontractuele documenten (initieel en bij mutaties) de regel zou moeten gelden: alles is digitaal (elektronisch), tenzij. Het Burgerlijk Wetboek gaat echter nog steeds uit van het principe 'papier, tenzij' in plaats van 'digitaal, tenzij', en dat in een tijdperk van digitale mijnomgevingen en de op handen zijnde Mijnverzekeringenopenrij.nl. Over een wetsvoorstel dat het mogelijk maakt voor zorgverzekeraars om hun polissen digitaal te mogen verstrekken zal het nieuwe Kabinet een knoop moeten doorhakken. Wij adviseren om bij deze implementatie de stap naar de digitale wereld op het niveau van wet- en regelgeving te zetten voor alle pre- en contractuele documenten van alle verzekeringen.
8. *Insurance Product Information Document (IPID)*: In de IDD is de verplichting opgenomen dat alle verzekeraars in Europa voor non-life verzekeringen voor consumenten de IPID voeren. Dit EU document vertoont grote overeenkomsten met de Nederlandse Verzekeringskaart. De huidige Verzekeringskaarten van het Verbond kunnen voor een groot deel geautomatiseerd worden omgezet naar het IPID-formaat. Met het tonen van de Verzekeringskaart in IPID-formaat voldoen verzekeraars dus aan de verplichtingen uit de IDD. Wij hebben een mogelijkheid tot het geautomatiseerd laten omzetten van de huidige Verzekeringskaarten naar IPID. Aanbieders hoeven hierna slechts beperkt aanpassingen te doen. Onze Verzekeringskaarten minimaliseren hiermee de impact op de Nederlandse markt. Het spreekt voor zich dat ook bemiddelaars hier baat bij hebben. De aanpassingen die nu nog zijn doorgevoerd, betreffen alleen de vormgeving, niet de inhoud van de kaarten. Het Verbond zal haar leden nader informeren (o.a. door middel van een heldere handleiding). De informatie zullen wij ook met het ministerie delen.

Uiteraard zijn wij graag bereid een nadere toelichting te geven. U kunt hiervoor contact opnemen met Harold Mahadew, telefoon 070-3338666 of e-mail h.mahadew@verzekeraars.nl.

Met vriendelijke groet

H. L. De Boer

Bijlage: nadere toelichting reactie Verbond

In deze bijlage worden enkele punten uit de brief van het Verbond van Verzekeraars nader toegelicht en geven wij artikelsgewijze commentaar op het BGfo IDD. Hierbij wordt voor het gemak de nummering van het BGfo IDD gevolgd.

Ad punt 3) Structuur c.q. dynamische verwijzing

In de consultatieversie worden op diverse plaatsen directe verwijzingen opgenomen naar de Richtlijn verzekeringsdistributie. Ook wordt er op diverse plaatsen verwezen naar de zogenoemde 'Commission Delegated Regulation'¹. Deze regelgeving wordt gekwalificeerd als direct werkende Verordeningen en zijn na ingang bindend en integraal van toepassing binnen alle lidstaten.

Dynamische verwijzing²

Waar wij nadrukkelijk aandacht voor vragen is om alle relevante regelgeving daadwerkelijk over te nemen respectievelijk een complete verwijzing op te nemen in de Wft of de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten en eventueel nog ministeriele regelingen en beleidsregels van de toezichthouders. Het is onze stellige overtuiging dat alleen op deze wijze de nieuwe regelgeving op adequate wijze door de markt kan worden opgenomen. Het wordt anders een onoverzichtelijke van verwijzing op verwijzing stapelende regelgeving waardoor men door de bomen het bos niet meer ziet.³

In dat verband wijzen wij ook nog op de door het ministerie van Financiën gehouden consultatie eerder dit jaar over (mogelijke) herziening van de Wft. Het ministerie heeft 45 reacties ontvangen op de consultatie dat voortkomt uit diverse geledingen. Opvallend is dat er grote overeenstemming is over de probleemanalyse. In het kort:

1. De Wft schiet te kort qua inzichtelijkheid en toegankelijkheid.
2. Cross sectorale indeling botst met het EU recht dat een sectorale indeling kent.
3. Tijdige en inzichtelijke en correcte implementatie wordt hierdoor bemoeilijkt.
4. Men heeft door het gefragmenteerd zijn van normen niet het beeld of men nu wel of niet compleet is. (EU- Recht, nationale wetgeving, besluiten en verordeningen, toezichthouders regelingen, Leidraden en 'guidance').
5. Toezichthouders die vanuit verschillende invalshoeken toezichthouden op hetzelfde onderwerp of normen.

Ons advies is dan ook om alle EU-regelgeving te benoemen in de Nederlandse wet- en regelgeving. Voornoemde verordeningen zouden bovendien als bijlage bij het Besluit gevoegd kunnen worden waarbij in de artikelen naar die bijlage wordt verwezen. Tevens adviseren wij om alles op te stellen in de Nederlands taal.

¹ Het gaat hierbij om 1) Supplementing Directive (EU) 2016/97 of the European Parliament and of the Council with regard to product oversight and governance requirement for insurance undertakings and insurance distributors. 2) With regard to information requirements and conduct of business rules applicable to the distribution of insurance based investment products. 3) Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1469 van de commissie van 11 augustus 2017 tot vaststelling van een gestandaardiseerde presentatievorm van het informatiedocument over verzekeringsproducten.

² Zoals opgenomen in o.a. Aanwijzing 335 en 336 van de 'Aanwijzingen voor de regelgeving', in <https://www.kcwj.nl/kennisbank/aanwijzingen-voor-de-regelgeving/hoofdstuk-8-voorbereiding-totstandkoming-en/algemene-4?cookie=yes.15094433886241008457940>

³ Bij voorbeeld: artikel (nw) 66b lid 2 BGfo. Feitelijk is deze verwijzing incompleet. Artikel 20 lid 9 van de Richtlijn verwijst naar het IPID zoals hiervoor onder 3 genoemd in noot 1.

Artikel I

A

Artikel 6

- **Vakbekwaamheid**

In de IDD, artikel 10, lid 2, staat “*De lidstaten zorgen ervoor dat de relevante personen in de leiding van die ondernemingen die verantwoordelijk zijn voor distributie inzake verzekerings- en herverzekeringsproducten alsmede iedere andere persoon die zich rechtstreeks met verzekerings- of herverzekeringsdistributie bezighoudt, het bewijs leveren te beschikken over de kennis en vakbekwaamheid die relevant is voor de vervulling van hun taken*”.

In overweging 32 staat “*De lidstaten hoeven echter managers en werknemers die niet rechtstreeks betrokken zijn bij de distributie van verzekerings- of herverzekeringsproducten niet als relevante personen te beschouwen. Indien de verzekerings- en herverzekeringsdistributeur een rechtspersoon is, moeten de personen in de leiding die belast zijn met de uitvoering van beleid en procedures die verband houden met de activiteit van het distribueren van verzekerings- of herverzekeringsproducten ook voldoen aan de vereisten inzake kennis en vakbekwaamheid. Daartoe moet de persoon die binnen de verzekerings-, herverzekerings- en nevenverzekerings-tussenpersoon verantwoordelijk is voor de activiteit van het distribueren van verzekerings- of herverzekeringsproducten altijd voldoen aan de vereisten inzake kennis en vakbekwaamheid*”

- Wij attenderen wij u op de uitleg van de AFM bij de Mortgage Credit Directive (Richtlijn Hypothekenkrediet).

“Als er sprake is van dienstverlening voor hypothecair krediet, stelt de Richtlijn vakbekwaamheidseisen aan feitelijk leidinggevenden van personen met klantcontact. Feitelijk leidinggevenden moeten de opgedane kennis actueel houden. Er is geen sprake van een diplomaplicht voor deze feitelijk leidinggevenden (behalve wanneer zij zich ook rechtstreeks bezig houden met adviseren). De vereisten die gesteld worden in de modules basis en hypothecair krediet Wft corresponderen met de eisen van de Richtlijn. Voor zover relevant kunt u aansluiting zoeken bij deze modules”.

- Wij stellen voor om de Nota van toelichting als volgt aan te passen:

“De wijziging van artikel 6 is gebaseerd op artikel 4:9, tweede lid, van de Wet en dient ter implementatie van artikel 10, tweede lid, van de Richtlijn verzekeringsdistributie. Artikel 6 regelt op welke wijze financiële dienstverleners invulling moeten geven aan de verplichting zorg te dragen voor de vakbekwaamheid van hun werknemers.

Op grond van artikel 6, onderdeel f, onder 1, moeten feitelijk leidinggevenden van de personen die zich rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten met betrekking tot verzekeringen of herverzekeringen aan cliënten vakbekwaam zijn ~~voldoen aan de in bijlage I van de richtlijn verzekeringsdistributie opgenomen eisen~~. Het is aan de betreffende financiële dienstverlener zelf om te bepalen op welke wijze wordt bewerkstelligd dat een feitelijk leidinggevende ~~aan bijlage I van de richtlijn verzekeringsdistributie~~ voldoet. Te denken valt aan een adequaat systeem van interne opleidingstrajecten. Er is geen sprake van een diplomaplicht voor feitelijk leidinggevenden (behalve wanneer zij zich ook rechtstreeks bezig houden met adviseren). ~~Het ligt in de rede dat een financiële dienstverlener voor wat betreft de benodigde kennis en vaardigheden aansluiting zoekt bij de eind- en toetstermen voor adviserende klantmedewerkers die bij ministeriële regeling worden vastgesteld.~~ Verder dient een financiële dienstverlener er door middel van zijn bedrijfsvoering voor te zorgen dat alle werknemers te allen tijde vakbekwaam en op de hoogte zijn van de laatste actuele ontwikkelingen. Dat betekent dat

het bedrijfsvoeringsmodel van de financiële dienstverlener erop moet zijn ingericht dat nieuwe kennis snel en adequaat binnen de onderneming wordt verspreid.

Artikel 10, achtste lid, van Richtlijn verzekeringsdistributie bevat aanvullende regels omtrent het inrichten van de bedrijfsvoering voor verzekeraars en herverzekeraars voor zover het gaat om de vakbekwaamheid van werknemers. Het voorschrift om interne procedures toe te passen en te evalueren is reeds opgenomen in artikel 17, vierde lid, Bpr en op grond van artikel 21 Bpr dient een verzekeraar een compliance functie te hebben. Artikel 6, onderdeel f, onder 2°, verwerkt artikel 10, achtste lid, derde alinea, van de richtlijn. Een verzekeraar dient alle relevante documentatie met betrekking tot de vakbekwaamheid van werknemers vast te leggen en bij te houden.”

Volmacht

Het Verbond heeft eerder gepleit om een apart examen voor medewerkers in het volmachtkanaal. Het gaat dan om een module voor leidinggevenden over het volmacht vak. Hiervoor zouden ongeveer 50 kandidaten dan examen moeten doen en ongeveer 1.200 mensen moeten voldoen aan de vereisten voor Permanente Educatie. Iedereen die de klant adviseert moet in het bezit zijn van een Wft-diploma en aan permanente educatie moet doen.

Als het gaat om de vakbekwaamheid van leidinggevenden in het volmachtkanaal acht het Verbond het wenselijk dat de AFM toezicht houdt op nieuwe toetreders in het volmachtkanaal. Toetsing zou daarom vooraf aan de poort moeten plaatsvinden. Dit biedt de AFM ook de mogelijkheid om op wettelijke basis in te grijpen wanneer niet aan de vakbekwaamheidsvereisten wordt voldaan. Verder maakt een wettelijke basis voor de vakbekwaamheidsvereisten in het volmachtkanaal de afdwingbaarheid van de vakbekwaamheidsvereisten beter mogelijk. Het grote commerciële belang dat verzekeraars hebben in de samenwerkingsovereenkomst met de Gevolmachtigde Agent maakt deze afdwingbaarheid door verzekeraars minder plausibel. Weliswaar zijn er in de laatste jaren steeds strengere afspraken en controles (audits) uitgevoerd ten opzichte van de Gevolmachtigde Agent, maar het is nog te vroeg om conclusies te kunnen trekken omtrent het (goed) functioneren daarvan. Het is daarom beter wanneer het toezicht op de vakbekwaamheid in het volmachtkanaal in publieke handen is. Dit houdt de relatie tussen verzekeraar en Gevolmachtigd Agent zuiver en zorgt voor een betere afdwingbaarheid van de vakbekwaamheid. Om die redenen is het beter om een wettelijke basis voor de module volmacht te leggen, waardoor de AFM aan de poort en in het proces toezicht kan houden.

Robo-advice

Het Verbond bepleit dat er aandacht is voor innovatie en in het bijzonder geautomatiseerd advies c.q. Robo-advice. Hierbij is van belang dat de Wft-norm van toepassing blijft, maar dat de invulling van de norm anders kan zijn. Het Verbond onderschrijft dat een geautomatiseerd advies moet voldoen aan minimaal dezelfde wettelijke regels als die gelden voor een advies gegeven door een natuurlijk persoon. Het Verbond is het daarom eens dat aanbieders en overige financiële dienstverleners die werken met geautomatiseerde adviezen procedures inrichten en maatregelen nemen die borgen dat men zich houdt aan onder andere artikel 4:23 Wft. Het Verbond bepleit om een open norm aan te houden en de norm niet met dwingende eisen in te vullen. Dit geeft aanbieders, maar ook adviseurs, de mogelijkheid op een efficiënte manier te borgen dat hun (deels) geautomatiseerde adviezen voldoen aan de wettelijke eisen.

C

Artikel 32 (BGfo)

- Klopt dit? Het artikel niet vindbaar op overheid.nl. Het artikel is er wel, maar bestaat uit een ander aantal leden dat in de consultatie wordt aangegeven.
- Wij stellen voor om niet te verwijzen naar de Richtlijn, maar dit uit te schrijven in dit artikel.

Hierdoor wordt het gebruiksvriendelijker. Idealiter wordt de verordening in het Nederlands erbij gevoegd.

- Lid 2: Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
“Bij de toepassing van dit artikel nemen financiële dienstverleners die verzekeringen aanbieden of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen de ingevolge artikel 25, tweede lid, van de Richtlijn verzekeringsdistributie gestelde regels in acht.”

Klopt de leden nummering? In de tekst van de IDD staat in artikel 25, lid 2 een bevoegdheid van de commissie om regels te stellen, maar het is geen materiële norm. In het voorgesteld 8ste lid zou een materiële norm opgenomen moeten zijn die zijn grondslag heeft op basis van een bepaling in de Wft.

Nummering lid 9 klopt naar onze mening niet. Dit zou lid 8 moeten zijn.

D

Artikel 32e

- Met betrekking tot het productontwikkelingsproces verwijzen wij tevens naar de AFM brief van 29 januari 2013, kenmerk: TGFO-MDe-13031161, inzake ketenbeheersing.
- Wij stellen voor om lid 1 te schrappen, omdat het reeds nu al van toepassing is op aanbieders.
- Definitie co-manufacturer: voor ons is het onduidelijk welke definitie van co-manufacturer gehanteerd wordt. Uit de tekst op pagina 2 zou afgeleid kunnen worden dat iedere partij die een verzekering samenstelt en beschikbaar stelt aangemerkt zou kunnen worden als co-manufacturer. De aard van een adviseur is het samenstellen van een verzekering voor een specifieke verzekerde uit de beschikbare productelementen. In onze beleving zou ‘samenstelt’ vervangen moeten worden door ‘ontwikkelt’ om het onderscheid met advisering te verduidelijken.
- Voor de verwijzing naar artikel 25, lid 2 van de Richtlijn verzekeringsdistributie is hetgeen wij hiervoor hebben aangegeven van overeenkomstige toepassing.

F

Artikel 49a

- Er bestaat al een artikel 49a, wordt dit dan artikel 49b?
- Artikel 49a in relatie tot de Verzekeringskaart:

In artikel 49a wordt in het eerste lid aangegeven dat na toestemming van de cliënt de informatie op een andere duurzame drager mag verstrekt worden indien dat past in de context. In de MvT wordt aangegeven. Bladzijde 30 “*zij kunnen de informatie alleen op een andere duurzame drager dan papier verstrekken indien dit in de context past van de relatie met de cliënt en de cliënt, nadat deze voor de keuze wordt gesteld tussen informatie op papier of op de betreffende andere duurzame drager, hier uitdrukkelijk toestemming voor geeft. Het gebruik van een andere duurzame drager dan papier is onder deze cumulatieve voorwaarden toegestaan. Het begrip toestemming geeft aan dat de cliënt uitdrukkelijk zijn keuze voor een andere duurzame drager moet hebben gemaakt*”.

De Nota van toelichting lijkt het hier over een “uitdrukkelijke toestemming” te hebben tussen

papier en een andere duurzame drager, terwijl de wettekst het niet over een “uitdrukkelijk toestemming” heeft en ook niet over het verplicht geven van een keuze tussen papier en een andere duurzame drager. Indien een klant kiest voor een online kanaal en akkoord gaat met het digitaal toezenden van de informatie lijkt dit te volstaan volgens de wettekst. Dit is ook in lijn met uitingen van de AFM, op de website van de AFM staat bijvoorbeeld het volgende:

Hoe verstrekt u het IPID?

“Als de verzekering bij een financiële dienstverlener aan tafel wordt gesloten, dan moet het informatiedocument op papier worden verstrekt. Als de verzekering via internet wordt afgesloten, kan het informatiedocument op een duurzame drager worden verstrekt als de klant de keuze heeft gekregen tussen een duurzame drager en papier en de klant akkoord gaat met verstrekking op een duurzame drager. Onder duurzame drager wordt verstaan: ieder hulpmiddel dat de klant in staat stelt persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een manier die deze toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik”.

Wij adviseren om te verduidelijken dat het voldoende is de cliënt te verzoeken om toestemming te geven om de informatie op een andere duurzame drager dan op papier te verstrekken. En geen uitdrukkelijke keuze voor te leggen. Artikel 23 IDD bepaalt ook dat deze informatie via een website mag worden verstrekt als aangetoond kan worden dat de klant regelmatig toegang heeft tot internet. Toestemming is daarbij geen vereiste.

Het voorgaande is ook conform de beschrijving in de Pensioenwet. Daarin staat: “De verzekeraar verstrekt de informatie schriftelijk en kosteloos. De verzekeraar kan na toestemming van de betrokkene, de informatie elektronisch verstrekken, indien dat past in de context waarin zij met de betrokkene zaken doet”. Het ‘na toestemming’ zijn wij hier geneigd op grond van artikel 49 Pensioenwet (hierna: PW) zo uit te leggen dat ook ‘stilzwijgend toestemmen’ als toestemming mag worden beschouwd.

- Op bladzijde 30 van het BGfo IDD wordt aangegeven dat de precontractuele informatie alleen digitaal verstrekt mag worden als de klant hier uitdrukkelijk toestemming voor heeft gegeven. Dit is een verzwaaring ten opzichte van wat in de IDD is opgenomen en is zeer lastig uitvoerbaar. In de praktijk zou dit betekenen dat de klant vooraf op de site toestemming moet geven om de precontractuele informatie digitaal te krijgen. Als hij niet instemt dan moet de mogelijkheid om een polis digitaal af te sluiten geblokkeerd worden. In de praktijk dus een soort ‘cookie pop up’ met een harde blokkade op de werking van de site. Wij betwijfelen of dit ten goede komt aan de dienstverlening aan de klant. Wij zijn van mening dat het digitaal aanbieden moet volstaan indien de klant kiest voor het digitaal afsluiten. Tenslotte heeft de klant voor deze digitale context gekozen.

G

Artikel 57 wordt als volgt gewijzigd:

- Het tweede lid vervalt: dat raakt veel autoverzekeringen (telefonisch gesloten bij aankoop andere auto) en voor de praktijk wel relevant. In de MvT wordt verwezen naar de toepasselijkheid van artikel 77 en 78 BGfo (Richtlijn verkoop op afstand), maar wij missen in die opsomming dat ook het informatiedocument (IPID) onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst op afstand mag worden verstrekt. Of valt dit onder sub. F (de belangrijkste kenmerken van het financiële product)?

I

Artikel 59h

Na artikel 59g wordt een artikel ingevoegd, luidende:

- En daarna wordt in wijzigingsartikel I artikel 59 h ingevoegd. Klopt dit wel? Is het logisch?
- Lid 1, sub a: in artikel 59h is er sprake van ‘voorgestelde beleggingsstrategie’. Het is onvoldoende duidelijk wat daaronder moet worden verstaan (afbakening). En, wellicht belangrijker nog: in welke gevallen is tijdens de looptijd sprake van een wijziging van die strategie waarover de cliënt dan geïnformeerd moet worden (denk aan switches)? Het begrip voorgestelde beleggingsstrategie zal nader moeten worden beschreven. Denk daarbij ook aan grote werkgevers met premieovereenkomsten voor een grote populatie van werknemers. Daar zal iedereen een zelfde voorgestelde beleggingsstrategie in hebben. Ook de komst van de Wet verbeterde premieregeling maakt dat in de opbouwfase al sprake kan zijn van voorsoorteer life cycles waarmee de diversiteit in de opbouwfase alleen maar is vergroot. Dan nog is de vraag wie de cliënt is bij pensioenen? De contractspartij is de werkgever en in de pre contractuele fase is de deelnemer daarbij nog niet volledig in beeld. Het is ook de werkgever die een advies op grond van artikel 4:23 Wft ontvangt. Niet de deelnemer noch de nagelaten betrekkingen van die deelnemer.
- Lid 1, sub c: in dit lid en in artikel 76) is er sprake van ‘periodieke’. Dat is niet een voldoende duidelijk/eenduidig begrip; is dat bijv. tenminste eenmaal per jaar? De vraag die wij hierbij hebben is hoe dit wordt gezien bij een complex product als pensioen. De contractant van dergelijke overeenkomsten is de werkgever. Deze heeft - zeker op onderdelen - andere belangen en wensen dan dat de pensioendeelnemers en hun nagelaten betrekkingen hebben bij pensioen. Maar bij pensioen zijn deze laatsten juist de economisch belanghebbenden waar het om gaat⁴. Hoe kan de aanbieder (verzekeraar) voldoen aan het vereiste van de juiste correcte doelgroepomschrijving in pensioensituaties waarbij een willekeurige werkgever bijvoorbeeld 500 - of wellicht nog veel meer - werknemers heeft? Het product kan volledig in lijn zijn met de wensen van de werkgever die behoort tot de doelgroep van het product van de aanbieder. Echter de vraag is of dit ook passend is voor de totale populatie van werknemers.
- Lid 2: er wordt aangegeven dat alle kosten en bijbehorende lasten van de dienst en de verzekering met een beleggingscomponent, die niet het gevolg zijn van de ontwikkeling van onderliggende marktrisico's, moeten worden samengevoegd zodat de cliënt inzicht krijgt in de totale kosten, en mede in het cumulatieve effect op het rendement en omvat, indien de cliënt hierom verzoekt, een puntsgewijze uitsplitsing.

Betreft het hier zowel de kosten van de verzekeraar als de beheerskosten binnen het fonds? Hier lijkt een overlap te ontstaan met artikel 60. Onduidelijk is hoe artikel 59h en artikel 60 zich ten opzichte van elkaar verhouden. Ongewenst is dat artikel 59h verdergaande transparantieverplichtingen introduceert. Het transparant maken van beleggingskosten in percentages is haalbaar, in nominale bedragen echter niet (los van de vraag of nominale transparantie van beleggingskosten voor consumenten toegevoegde waarde heeft).

Opgemerkt zij nog dat transactiekosten vooraf niet bekend zijn. Je kan wel een beschrijving van deze kosten soort opnemen. In de Pensioenwet zijn voor complex pensioenproducten al regels

⁴ Zie mr. E.V.G. Bot Productgoedkeuringsproces en het productherbeoordelingsproces en het centraal stellen van het Klantbelang in Klantbelang Centraal/ onder redactie van mr. E.M. Dieben en mr. F.M.A. 't Hart. NIBE SVV – Financieel Juridisch Reeks 4. 1^e druk, bladzijde 81 – 82.

gesteld met betrekking tot kostentransparantie. Hoe verhoudt dit zich tot deze nieuwe regels?

- Lid 3: de verwijzing naar artikel 4:23, vierde lid, Wft lijkt ons niet correct te zijn. Het zou moeten zijn artikel 4:23, lid 1, sub c.
Wellicht is hier al rekening mee gehouden met de implementatie van wetsvoorstel 34583, waarmee art. 4:23 Wft zal wijzigen. Daarmee wordt wellicht ook het begrip “geschiktheidsverklaring” (voor beleggingsondernemingen) geïntroduceerd. Zie ook de toevoeging van een nieuw 4:23, lid 7 in de implementatiewet richtlijn verzekeringsdistributie, waarmee dat dan ook weer op financieel dienstverleners wordt toegepast.

De term “geschiktheidsverklaring” is niet als term in de Wft gedefinieerd, maar het is materieel al wel goed geregeld in Nederland. Die verklaring ontstaat in IDD art 30, lid 5 en is in onze ogen eigenlijk niet anders dan een uitleg van het advies, zoals wij dat interpreteren, en daarmee niet veel meer dan wat er nu al in een adviesrapport zou moeten staan. Wij adviseren om dit in de artikelsgewijze toelichting te verduidelijken.

Wij zouden het overigens vreemd vinden als een dergelijk geschiktheidsverklaring er feitelijk op neerkomt dat je een vorm van pré pré contractuele informatie aan het creëren bent voorafgaande aan een advies in de zin van artikel 4:23 Wft. Dit zou anders als een zeer zware belasting voor de uitvoeringspraktijk zal worden gezien

J

Artikel 63a

- Lid 1: Er is onduidelijkheid omtrent de interpretatie. Wanneer is er sprake van een aanvullend product/aanvullende dienst en wanneer niet? Behoort *Road assistance* tot de autoverzekering of is het een aanvullende dienst?

M

Artikel 65b

- Lid 1: een aanbieder van een schadeverzekering stelt voor dat product een informatie-document op waarbij wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 20, zevende lid, van de Richtlijn verzekeringsdistributie.

De inhoud van dit informatiedocument staat in artikel 20, lid 8, van de IDD. Idealiter worden beide artikelliden genoemd en wordt de tekst integraal opgenomen (met verstrekken wordt bedoeld beschikbaar stellen op website).

N

Artikel 66b

- Lid 1: in het informatiedocument, bedoeld in artikel 65b, wordt de volgende informatie over de schadeverzekering opgenomen:
 - a. Informatie over het soort verzekering

Dit staat al in artikel 20, lid 8, IDD. In artikel 65b zou ook naar dit artikel verwezen moeten worden. Dit artikel 66b is dan overbodig. Bij voorkeur de materiële eisen in het Besluit zelf opnemen en niet verwijzen naar IDD artikelen. Dit lijkt ons praktischer voor de gebruiker.

- Lid 2: Hier graag de norm overnemen en niet alleen het artikel aanhalen.

O

Artikel 76

- Wij vragen ons af waar is bepaald dat dit overeenkomsten betreft tot stand gekomen op of na inwerkingtreding van dit artikel? In het voorgestelde artikel is sprake van 'totale kosten....cumulatieve effect'. De cliënt kan verzoeken om een uitsplitsing, maar geldt die uitsplitsing dan alleen voor de kostensoorten, of moet per soort ook het effect worden weergegeven? Dat kan nogal (technisch-administratieve) impact hebben. Dit zou moeten worden verduidelijkt.
- Lid 1: Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot een verzekering met een beleggingscomponent verstrekt de cliënt periodiek rapporten over de door hem verleende dienstverlening op een duurzame drager.

Het lijkt dat er wordt gerefereerd aan model III van De Ruiter. Of zijn er afwijkingen? Zo ja, dan is het goed om die dan te benoemen.

Bij voorkeur wordt de sector niet met nieuwe verplichtingen geconfronteerd (is er een noodzaak?), gelet op de impact op de sector. Over het algemeen verrichten verzekeraars bij beleggingsverzekeringen geen andere diensten dan het beleggen van het tegoed (en evt. nieuwe premie-inleg) conform het eventuele risicoprofiel van de klant en het eventueel doorvoeren van switches. Een praktische uitleg van het nieuwe artikel zou zijn dat in deze gevallen geen sprake is van 'dienstverlening'. Een nadere verduidelijking lijkt ons gewenst.

Tevens vragen wij nadrukkelijk aandacht voor het niet van toepassing zijn van dit artikel met betrekking tot overeenkomsten gesloten vóór dan wel na de inwerkingtreding van deze bepalingen.

Tekst bij de toelichting bij artikel 76

Op grond van artikel 76, eerste lid, dient een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot een verzekering met een beleggingscomponent periodiek aan de cliënt informatie te verstrekken over de verleende dienstverlening. De informatie omvat ook de kosten van eventuele transacties.

Artikel 76, derde lid, bepaalt dat een financiële dienstverlener de cliënt jaarlijks achteraf dient te informeren over alle gemaakte kosten en lasten die verbonden zijn aan de verzekering met een beleggingscomponent en de verleende financiële diensten indien de financiële dienstverlener gedurende het jaar een lopende relatie met de cliënt heeft gehad.

Bij lid 3, graag de concreter maken wie waarvoor verantwoordelijk is. Aanbieder of financiële adviseur.

P

Artikel 80a.0

- Het is niet duidelijk waar met "80a.0" aan wordt gerefereerd. Dat staat niet in de huidige versie van het BGfo. Dit lijkt een omissie te zijn en komt ook terug op bladzijde 34 onder P.

S

Artikel 86i

- Lid 3: een verzekeraar informeert een cliënt voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst inzake een verzekering over de aard van de vergoeding die haar werknemers ontvangen voor het sluiten van de overeenkomst.

Er is onduidelijkheid over deze bepaling. Staat dit ook al niet in artikel 86f lid 2 sub k? (Zie wijzigingsartikel R hierboven) 86f geldt alleen bij directe distributie. Is dit dan de tegenhanger

voor intermediaire distributie? Is het niet beter om het alleen hier neer te zetten en niet ook in artikel 86f?

Artikel 86i gaat over advies en bemiddeling in schadeverzekeringen. De twee nieuwe leden lijken daar erg misplaatst (hebben betrekking op verzekeraars en op verzekeringen in het algemeen). Voor het overzicht zou dit (althans voor verzekeraars) ergens anders moeten staan (meer in art. 60/61 c.q. 73/75 Bgfo).

Artikel 10ba. Informatieverstrekking voorafgaand aan waardeoverdracht Pensioendatum

- Lid 1, sub e: de aard van de vergoeding die haar werknemers ontvangen voor het sluiten van de overeenkomst.

Het is onduidelijk of alsnog aan pensioengerechtigden moet worden vermeld dat werknemers een vergoeding krijgen? Of alleen bij sluiten?

Ons inziens bij afsluiten van een direct ingaand pensioen na shoppen op de pensioendatum. Dit lijkt dan niet te gelden voor aankoop van pensioen bij de pensioenuitvoerder waar het kapitaal is opgebouwd.

- Lid 3: De verzekeraar verstrekt de informatie schriftelijk en kosteloos. De verzekeraar kan na toestemming van de betrokkene, de informatie elektronisch verstrekken, indien dat past in de context waarin zij met de betrokkene zaken doet. De elektronische verstrekking van informatie door de verzekeraar past in de context waarin de verzekeraar met de betrokkene zaken doet, indien is bewezen dat de betrokkene regelmatig toegang heeft tot internet. Het gegeven dat de betrokkene een e-mailadres opgeeft geldt in ieder geval als bewijs hiervan.

Wij vinden dit niet wenselijk. Nu geldt voor informatie die de pensioenuitvoerder verstrekt dat deze elektronisch is tenzij anders gewenst. Dit artikel schrijft juist voor dat het schriftelijk moet zijn tenzij toestemming van de pensioengerechtigde. De informatie wordt eerst via internet aangevraagd (email of via de site) dus aangenomen kan worden dat het passend is (ook via deze bepaling) dat informatie elektronisch kan.